

Innst. S. nr. 247

(1999-2000)

Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 182 av 17. juni 1999 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid

St.prp. nr. 79 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen legger med dette fram en proposisjon om samtykke til ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 182 av 17. juni 1999 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid (ILO-konvensjonen om de verste former for barnearbeid). Konvensjonen og tilhørende rekommandasjon nr. 190 ble vedtatt på ILOs 87. internasjonale arbeidskonferanse, som fant sted i Genève 1.-17. juni 1999.

Barnearbeid er et sammensatt og problemfylt område som det har vært stor fokus på i de senere år, bl.a. i FN, ILO og UNICEF. ILO-konvensjon nr. 182 er et viktig supplement til FNs barnekonvensjon og til ILOs minstealderkonvensjon, og antas å bli et nyttig instrument i kampen mot skadelig barnearbeid. Den blir ansett som en av de grunnleggende konvensjoner når det gjelder menneskerettigheter i arbeidslivet. Pr. mai 2000 har 15 stater ratifisert konvensjonen.

Som "barn" etter konvensjonen regnes alle personer under 18 år. Ved å ratifisere konvensjonen, forplikter statene seg til å gjennomføre umiddelbare og effektive tiltak for å forby og fjerne de verste former for barnearbeid. Barn skal fjernes fra slikt arbeid, og det skal sørges for rehabilitering og sosial integrering av dem. Viktigheten av utdanning fremheves.

Gjennomføringen av konvensjonen i norsk rett foranlediger enkelte lovendringer.

Det må for det første gjøres en endring i vernepliktsloven for å oppfylle kravet i konvensjonens artikkel 3 (a) om at statene skal forby "tvungen eller obligatorisk rekruttering av barn for bruk i væpnet konflikt". I Ot.prp. nr. 61 (1999-2000) om lov om endringer i heimvernsløven og vernepliktsloven foreslår Forsvarsdepartementet et absolutt lovforbud mot tvungen

rekruttering av barn under 18 år til tjenestegjøring i Forsvaret i fredstid, under beredskap og i krigstid.

Det anses videre nødvendig med en endring i vernepliktsloven for å oppfylle kravet i artikkel 3 (d) om forbud mot farlig barnearbeid. I odelstingsproposisjonen foreslår Forsvarsdepartementet at frivillig rekruttert personell under 18 år ikke skal gis opplæring i eller delta i stridsrelatert virksomhet, og at de straks fritas fra tjeneste dersom riket er i krig eller krig truer eller Forsvaret eller noen del av det er beordret satt på krigsfot.

Det må dessuten gjøres visse endringer i straffeloven, for å sikre en best mulig etterlevelse av kravet i konvensjonens artikkel 3 (b) om at statene skal forby "bruk, fremskaffelse eller tilbud av barn (...) for produksjon av pornografi eller for pornografisk opptreden". Justisdepartementet har i Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) om lov om endringer i straffeloven m.v. (seksuallovbrudd), fremmet forslag til lovendringer som innebærer skjerpet forbud mot befatning med barnepornografi. I tillegg til et generelt forbud mot produksjon og overlatelse av barnepornografi til andre, foreslås det her å gjøre det straffbart å forlede noen under 18 år til å la seg avbilde som ledd i kommersiell fremstilling av bilder med seksuelt innhold, samt å kriminalisere produksjon av slike fremstillinger hvor noen under 18 år er avbildet.

Gjennomføringen av konvensjonen ventes ikke å innebære administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning.

Foruten berørte departementer har spørsmålet om norsk ratifikasjon av konvensjonen vært forelagt Landsorganisasjonen i Norge, Næringslivets Hovedorganisasjon, Direktoratet for arbeidstilsynet, Forsk-

ningsstiftelsen FAFO og Norsk senter for barneforskning, som alle gir sin tilslutning til norsk ratifikasjon.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Berit Brørby, Odd Eriksen, Aud Gaundal, Einar Johansen og Leif Lund, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Lødve Solholm, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, fra Høyre, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg, fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, sier seg fornøyd med at Regjeringen har lagt fram forslag om samtykke til ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 182 av 17. juni 1999 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid, og tilhørende rekommandasjon nr. 190.

Komiteen viser til konvensjonens definisjoner av de verste former for barnearbeid, jf. artikkel 3 i konvensjonen. Komiteen har merket seg at gjennomfø-

ringen av konvensjonen i norsk rett vil skje ved endringer i vernepliktsloven og visse endringer i straffeloven. Komiteen har videre merket seg at konvensjonen ikke kan ventes å innebære økonomiske og administrative konsekvenser av betydning.

Komiteen er enig i at en rask ratifikasjon fra norsk side vil kunne gi et viktig signal overfor det internasjonale samfunn. Komiteen har merket seg at alle parter som har fått seg forelagt spørsmål om ratifikasjon har gitt sin tilslutning til norsk ratifikasjon.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget samtykker i ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 182 av 17. juni 1999 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 9. juni 2000

Berit Brørby
leder

Ivar Østberg
ordfører

Erna Solberg
sekretær